

BOEKBESPREKING:

Conservering van natuurhistorische collecties [red.: W. G. Th. Roelofs, A.W. Brokerhof & J.A. Mosk]. -Amsterdam, Centraal Laboratorium voor Onderzoek van Voorwerpen van Kunst en Wetenschap. CL-themadag 22: 1-133 (ISBN 90-72905-30-X).

Het is verheugend te konstateren dat de laatste jaren internationaal maar toch ook nationaal natuurhistorische kollekties enige aandacht krijgen betreffende de conservering. Het Centraal Laboratorium organiseerde in samenwerking met de Sectie Natuurhistorische Musea van de Nederlandse Museumvereniging op 11 november 1993 een themadag over dit onderwerp. Door elf specialisten uit een aantal natuurhistorische instellingen werden voordrachten gehouden waar problemen die in hun kollekties voorkomen werden besproken.

Na enige inleidende woorden ("Voorwoord" van W. Roelofs en "Conserveren: Natuurlijk" van R. Posthumus) geeft A.W. Brokerhof een inventarisatie van de problemen bij de conservering. Zij behandelt achtereenvolgens de schade-oorzaken, streefwaarden voor bewaaromstandigheden en eindigt haar voordracht met een aantal onderzoeksvoorstellen.

Het vierde hoofdstuk van P. van Dam is getiteld "Biologische afbraak van natuurhistorische collecties". Hij behandelt schade door insecten, de oorzaken, hoe deze te signaleren en te voorkomen en bepleit het bijhouden van een vraatregister.

Het vijfde hoofdstuk van A.J. van Dam is getiteld "Afsluiting van glazen potten voor de conservering van anatomische preparaten". De auteur geeft allereerst een historisch overzicht van de gebruikte afdichtingsmethoden vanaf het midden van de 17e eeuw. Uitgebreid wordt ingegaan op methoden uit de 20e eeuw. Kitvet, siliconenrubber, Dicera 4799 en Thixophalte worden kritisch ten opzichte van elkaar vergeleken. Belangrijkste konklusie is dat transparant siliconenrubber niet geschikt is voor het afdichten van glazen potten. Dicera 4799 is een goed afsluitmiddel voor potten met een smalle opening doch **thixophalte** lijkt de beste eigenschappen te beschikken.

Het zesde hoofdstuk van D.O. Wijnands behandelt "de conservering van herbaria" en wordt gevolgd door enkele kanttekeningen van P. Baas.

Hoofdstuk 8 door J.C. van Veen is getiteld: "Laat de fossielen niet barsten". De conserveringsproblemen die zich voordoen met pyriet-fossielen worden uitvoerig besproken. Ook wordt aandacht besteed aan (sub)fossiele botten. Met name het gebruik van schellak wordt aan de kaak gesteld. Andere methoden zoals die in Duitsland en Engeland in gebruik zijn worden gemeld.

Hoofdstuk 9 van J.P. Reydon vertelt het verhaal over de berging en conservering van een potvis voor het Texels Museum Ecomare in 1953. Als in december 1979 wederom een potvis aanspoelt wordt besloten hier een polyestermodel van te maken. Dit hele proces en de toestand na 12 jaar worden weergegeven.

Hoofdstuk 10 van R.G. Moolenbeek behandelt de gevaren waaraan schelpen worden blootgesteld. De konklusie is dat schelpen meer aandacht behoeven om goed gekonserveerd te worden dan tot nu toe werd aangenomen.

Hoofdstuk 11 door J.T. de Jonge behandelt de "Insektenbestrijding in natuurhistorische musea". De schadelijke soorten, de weringsmaatregelen, alternatieve bestrijdingsmiddelen en -methoden en chemische bestrijding worden behandeld.

Als laatste spreker komt C. Velson Horie van het Manchester Museum aan het woord. Hij schetst de belangstelling door de eeuwen heen voor natuurhistorische verzamelingen. Met voorbeelden geeft hij aan dat de belangstelling vooral in deze eeuw veronachtzaamd is. De situatie in Groot Britannië, de Verenigde Staten en Australië wordt weergegeven. Wereldwijd heeft er een herwaardering van natuurhistorische kollekties plaatsgevonden, maar veel onderzoek en vooral financiën zullen nog nodig zijn om historisch en wetenschappelijk belangrijke kollekties te behouden.

R.G. Moolenbeek